

Nyheter

Israel og Hamas i krig

Trump's Gaza-utspill kan true våpenhvilen

- Dette er et grønt lys for at Israel kan gjøre som de vil, sier Midtøsten-ekspert.

Marita E. Valvik

Det var da president Donald Trump og Israels statsminister Benjamin Netanyahu møtte pressen tirsdag kveld i Det hvite hus, at Trumps planer for Gaza ble kjent.

Kort sagt sa Trump at USA skal overta styringen på Gaza og utvikle området til et «Midtøstens riviera» for «verdens folk».

For å få til dette, sa Trump at han vil flytte palestinerne til Egypt og Saudi-Arabia.

Dette reagerer dosent i Midtøsten-studier Dag Henrik Tuastad ved Universitetet i Oslo kraftig på.

- Dette utspillet vil helt klart sette del to av våpenhvilen i fare, sier Tuastad.

Tre faser. 19. januar trådte en våpenhvileavtale i kraft mellom Israel og Hamas. Den består av tre faser. Del to skal etter planen igangsettes 16 dager etter at fase én har begynt.

Også seniorforsker Jørgen Jensehaugen ved Prio er bekymret for at dette vil bli vanskeligere.

- Israel vil bli mindre interessert i å stanse krigen nå på kort sikt. De kan bli mer sikre på et mer langsiktig prosjekt, sier Jensehaugen.

Madman-strategi. Begge forskerne reagerer sterkt på Trumps forslag.

- Dette kan vi kalle en Madman-strategi, sier Tuastad.

Trump har kommet med flere slike utspill den siste tiden, blant

annet om Grønland og Panama-kanalen. Felles er at de fører til en redsel blant befolkningen og politikere. Når folk er redde, endrer de væremåte.

- Realiteten av at han slenger ut av seg slike ting, er at vi står overfor et fenomen som vi ikke ser rekkevidden av, sier Tuastad.

Konsekvensen for Gaza kan være at Hamas ikke er trygg på fremtiden og ikke vil frigi gislene eller fullføre forhandlingene om våpenhvilens del to. Frykten her ligger i Trumps ønske om å gjøre Gaza til noe annet enn palestineres hjem.

Etnisk rensing. - Når man nå ikke får noen garanti for at palestinerne kommer tilbake, vil Hamas trolig ikke være med på noe, sier han.

Jensehaugen trekker frem Israels side, og at landet nå får grønt lys til å gjennomføre ting de tidligere har vært usikre på.

- Å fordreive palestinerne ut i ørkenen til Egypt har stått høyt på Israels ønskeliste. Jeg ser ikke for meg at USA vil gjøre dette, men dette utspillet har gitt Israel et økt mulighetsrom, sier Jensehaugen og legger til:

- Dette er etnisk rensing som eksplisitt politikk.

Egyptys lojalitet til USA. Tuastad er rystet over at folket skal flyttes til Egypt eller Jordan og peker også på at palestinerne vil være rettsløse dit de flyttes.

- Til og med tidligere tiders kolonimakter har ikke gått inn for å fordreive den lokale befolkningen på en slik måte, sier han til Aftenposten.

Egypt ligger for tiden under et voldsomt press fra nettopp USA, fordi de allerede er avhengig av den økonomiske støtten som kommer derfra.

- Det er ikke nytt at Trump ønsker å utvikle Gaza. Det ble foreslått av Jared Kushner da Kushner var spesialrådgiver for Trump i

President Donald Trump og Israels statsminister Benjamin Netanyahu møttes i Washington tirsdag. Leah Millis / Reuters

Fakta.

Våpenhvileavtalen i Gaza

Avtalen mellom Israel og Hamas trådte i kraft 19. januar og består av tre faser:

Fase én:

→ Varer i seks uker. I løpet av den tiden skal Hamas puljevis frigi til sammen 33 israelske gisler. Det er snakk om kvinner (både soldater og sivile), barn, noen eldre menn og syke.

→ Israel skal løslate om lag 1900 palestinere fra israelsk fangenskap.

→ Israel skal begynne tilbaketrekning av soldater fra befolkede områder på Gazastripen.

→ Fordrevne palestinere skal kunne vende hjem.

→ Flere hundre lastebiler med nødhjelp og andre forsyninger skal hver dag slippes inn til befolkningen.

→ Israelske styrker skal fortsatt være i de fleste av Gazas grenseområder, men skal trekke seg bort fra Netzarim-

korridoren nord på enklaven.

→ Forhandlinger om rammene for neste fase skal innledes.

Fase to:

→ 16 dager etter at fase én har begynt, skal forhandlingene om den neste fasen starte.

→ Hamas skal frigi samtlige gjenlevende gisler.

→ Israel skal løslate flere fengslede palestinere.

→ Det israelske militæret skal starte en fullstendig tilbaketrekning fra Gazastripen.

Fase tre:

→ Hamas skal overlevere levningene av døde gisler og krigsfanger.

→ Tre til fem år med gjenoppbygging av Gazastripen skal innledes under internasjonalt oppsyn.

→ Grenseoverganger til Gazastripen skal åpnes.

Kilde: BBC/NTB

Dette utspillet vil helt klart sette del to av våpenhvilen i fare

Dag Henrik Tuastad, dosent i Midtøsten-studier, Universitetet i Oslo

forrige presidentperiode, sier Tuastad.

Den gangen ble det pekt på at Gaza ligger utrolig flott til. Som tidligere eiendomsutvikler har Trump nok en gang tatt tak i denne ideen.

- Dette blir rendyrket business som politikk. Den kunnskapsbaserte politikken blir bare møtt med forakt, sier Tuastad.

Rettsløse palestinere. For å få til Trumps visjon må palestinerne ut. At man oppretter midlertidige byer mens man bygger opp Gaza på nytt, er en idé som har vært oppe før.

- Når man nå ikke får noen garanti for at palestinerne kommer tilbake, virker ikke dette realistisk, sier han og peker også på palestinerne vil være rettsløse der de flyttes.

- Man har knapt sett noe slikt etter andre verdenskrig. Tanken på å fordreive nær to millioner mennesker slik, det er vanskelig å ta inn over seg, sier han.

Trump har hatt flere utspill som ingen eller få tar seriøst. Likevel kan slike utspill få en effekt.

En av USAs fremste Midtøsten-eksperter, Aaron David Miller, er enig med Tuastad om at Trumps utspill underminerer fase to av avtalen om våpenhvile.

- Det er veldig alvorlig. Nå er våpenhvilen truet, fordi alle ser at Netanyahu og Trump er helt på samme spor, sier Miller til VG.

- Kan sette regionen i brann. Også Hamas ser på dette som fare for ny eskalering av konflikten.

- Latterlig og absurd, sier talsmann for Hamas, Abu Zuhri til Reuters.

Han mener også at Trumps uttalelse kan bidra til å destabilisere Midtøsten ytterligere.

- Trumps kommentar om hans ønske om å kontrollere Gaza er latterlig og absurd, og alle slike ideer kan sette regionen i brann, sier Zuhri.

Latterlig og absurd

Abu Zuhri, talsmann for Hamas